

YARDIM VE HİZMET EDEREK DESTEKLİK

Desteğin yardımının yalnızca parasal nitelikte bulunması zorunlu değildir. Eylemli ve düzenli olarak yapılan hizmet edimleri de bir kimsenin destek sayılması için yeterlidir. Kız evladı olan desteğin, anne ve baba olan davacılara muhtemel yaşamları boyunca para veya hizmet şeklinde destek olacağıın kabulü ile hesaplamanın buna göre yapılması gerekir.

Destek sayılabilmek için, yardımın eylemli olması ve ölümden sonra da düzenli bir biçimde devam edeceğinin anlaşılması yeterlidir. Desteğin yardımının yalnızca parasal nitelikte bulunması zorunlu değildir. Eylemli ve düzenli olarak yapılan hizmet edimleri de bir kimsenin destek sayılması için yeterlidir. Yargılama sırasında anne ve baba olan davacıların kız çocuklarının ölümü nedeniyle hak kazandıkları destekten yoksun kalma tazminat miktarlarının belirlenmesi için bilirkişi görüşüne başvurulduğu görülmektedir. Hükme esas alınan bilirkişi raporunda bayan olan desteğin evleneceği yaş olan yirmisekiz yaşına kadar destek olacağı, evlendikten sonra yeni ailesi, çocukları dikkate alındığında destek olamayacağı kabul edilerek destekten yoksun kalma tazminatının belirlendiği görülmektedir. Yukarıdaki açıklamalarda gözetildiğinde **kız evladı olan desteğin** anne, baba olan davacılara muhtemel yaşamları boyunca para veya **hizmet** şeklinde destek olacağıın kabulü ile hesaplamanın yapılması gerekir. Yerel mahkemece yukarıda belirtilen esasları gözetmeden tazminat hesaplaması yapmış olan bilirkişinin raporunun hükme esas alınmış olması usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir.

4.HD.18.4.2002, E.2002/757 - K.2002/5015

Desteğin yardımının yalnız parasal nitelikte bulunmasında zorunluk yoktur. Çünkü, ölenin hizmet edebilme güç ve kabiliyeti de para ile ifadesi mümkün olan bir mali imkan teşkil eder.

BK.nun 45.maddesi anlamında "destek" kavramı, hukuki bir ilişkiyi (yasa veya sözleşme) değil, fiili durumu amaçlar. Yasadan veya sözleşmeden doğan bir "bakma yükümlülüğü" bulunmasa dahi, fiilen ve düzenli biçimde yardım eden ve olayların normal akışına göre eğer ölüm vuku bulmasa idi az çok yakın gelecekte de bu yardımı sağlayacak olan kimse, destek sayılır. Bunlardan ilkinde "gerçek destek" ikincisine "farazi destek" denir.

Zararı oluşturan bu yardımların tespitinde, belli zamanlarda verilen veya ilerde verilmesi muhakkak olan mutad hediyeleri ve "hizmet" şeklinde yapılan yardımları da dikkate almak lazımdır. Desteğin yardımının yalnız parasal nitelikte bulunmasında zorunluk yoktur. Çünkü, ölenin hizmet edebilme güç ve kabiliyeti de para ile ifadesi mümkün olan bir mali imkan teşkil eder.

Çocukların ana ve babalarına yardım hususundaki **Türk örf ve ananeleri** ve ölenin ölmeden dahi **fiilen yardım etmekte olduğu gerçeği** dikkate alınmadan istemin bütünüyle reddine karar verilmiş olmasında isabet bulunmamaktadır. Şu halde, noksan incelemeye ve hatalı değerlendirmeye dayanan hüküm bu gerekçelerle bozulmalıdır.

4.HD.20.03.1986, E. 1986/1585 - K. 1986/2553 (YKD.1986/7-959)

Destek mutlaka para veya maddi katkı şeklinde olmayabilir. Bunun dışında çeşitli hizmet ve yardımlarla da destek olunabilir.

Davacılar kızlarının ölümü nedeniyle destek tazminatı istemişlerdir. Genel yaşam deneyimleri ve hayatın olağan akışı yetişkin bir insanın anne ve babasına her halükarda ve belirli bir düzeyde destek olacağını gösterir. Bu desteğin miktarı tarafların yaşam düzeyi, sağlık, sosyal ve ekonomik durumları ile orantılı olarak değişebilir de çocuğun hiç destek olmayacağı kabul edilemez. Zira destek mutlaka para veya maddi katkı şeklinde olmayabilir. Bunun dışında çeşitli hizmet ve yardımlarla da destek olunabilir. Anne ve babanın varlıklı olmaları çocukların desteğine ihtiyaç duymadıkları veya ileride duymayacakları sonucunu da doğurmaz. Davacıların kızlarının ölümüyle destekten yoksun kaldıklarının kabulü gerekir.

4.HD.01.04.2003, E.2002/13497 - K.2003/3904

Yerleşmiş içtihatlar göre, bedelsiz olarak başkasının bakımını sağlayan ya da ona yardım eden kimse destek sayılmıştır. Yalnızca ev işlerini gören bir kadın da kocasının desteği sayılabilir.

Trafik kazasında ölen 1932 doğumlu (69) yaşındaki eş ev hanımıdır. Yerleşmiş içtihatlar göre, bedelsiz olarak başkasının bakımını sağlayan ya da ona yardım eden kimse destek sayılmıştır. Bu yardım değişik şekillerde olabilir. Destek yalnız başkasına yaşamak için gerekli ihtiyaçları sağlayan yada bunların temini için para veren kimse değildir. Bu hizmetleri görmek suretiyle çalışmasını

doğrudan doğruya başkalarına tahsis eden kimse de destektir. O nedenle yalnızca ev işlerini gören bir kadın da kocasının desteği sayılabilir. Trafik kazasında ölen desteğin 1932 doğumlu olması,onun destek olamayacağına gerekçe olamaz. Mahkemece, davacı sağ eşin, ev hanımı olan Yeter H'in ölümü nedeniyle BK.nun 45/son maddesine göre ne kadar tazminat isteyebileceğinin tespiti için uzman bilirkişiden rapor alınarak sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçeyle sağ eşin destekten yoksun kalma tazminatı isteminin reddi doğru görülmemiş, hükmün davacı eş yararına bozulması gerekmiştir.

11.HD.13.09.1999, E.1999/4689 - K.1999/6755

Ölenin annenin, kızının çocuğuna (torununa)bakması yoluyla yaptığı hizmet edimleri destek sayılmasını gerektirir.

Davacılarından Y.E., annesi S.Alevcan'ın, çocuğuna baktığını, ölmesi üzerine hizmetçi tutulması zorunluluğu doğduğunu ileri sürmüştür. Davacının bu iddiası yönünden BK. 45/2 maddesinde öngörülen destekten yoksunluk tazminatı söz konusu olabilir. Öyle ki, annenin, davacı kızının çocuğuna bakması yoluyla yaptığı hizmet edimleri, destek sayılmasını gerektirebilir. Ölümle, davacı Y. E., ölen annesinin bu hizmet edimlerinden yoksun kaldığına göre, uzman bilirkişi seçilip bunun karşılığı olan paranın saptanmasından sonra, iddia ile bağlı kalınarak varılacak uygun sonuç çevresinde karar verilmesi gerekir.

15.HD.02.07.1975, E.1975/2313 - K.1975/3366

Destekten yoksun kaldığının kabul edilebilmesi için, ölüm gerçekleşmemiş olsaydı herhangi bir karşılık beklemeksizin eşya, hizmet, para yoluyla yardım veya bakımın devam edeceğinin kuvvetle muhtemel ve yardımın sürekli ve düzenli olması gerekir.

Dava, davacı ile birlikte yaşadığı bildirilen ve olayda ölen kadın yönünden hükmedilen destek tazminatına ilişkindir. Hükme dayanak yapılan bilirkişi raporunda da değinildiği gibi destek kavramı hukuki değil, fiili bir ilişkiyi ifade ettiğinden önemli olan bir başka kişiye herhangi bir karşılık beklemeksizin (eşya, para, hizmet yoluyla) bakma ve ölüm gerçekleşmemiş olsa idi bu bakımın devam edeceğinin kuvvetle muhtemel olması gerektiğidir.

19.HD.09.12.1993, E.1993/1310 - K.1993/8420

Desteğin yardımının yalnızca parasal nitelikte bulunması zorunlu değildir.

Eylemli ve düzenli olarak yapılan hizmet edimleri de bir kimsenin destek sayılması için yeterlidir.

Davacı, ölen annesinin çocuklarına baktığını, ev işlerini gördüğünü ileri sürerek destekten yoksunluk tazminatı ödetilmesini istemiştir. Gerçekten, hizmet edimlerinden yoksun kalma durumunda da, bunun karşılığı olarak maddi tazminatın ödetilmesi, Borçlar Yasası'nın 45. maddesine uygun düşer. Öyle ki, desteğin yardımının yalnızca parasal nitelikte bulunmasında zorunluk yoktur. Eylemli ve düzenli olarak yapılan hizmet edimleri de bir kimsenin destek sayılması için yeterlidir.

15.HD.26.12.1975, 4177-5185 (YKD.1976/7-2029)

Destekten yoksun kalma yalnız parasal yardım olarak düşünülemez. Evlâdın evde ailesine yardımcı olması, her türlü hastalık ve sair sıkıntılarında yardıma koşması maddi desteklik kapsamında değerlendirilmelidir

Anne ve babanın maddi durumlarının iyi ve gelirlerinin fazla olması ve ölenin gelir ve yardımına muhtaç olmamaları anılan davacıların destekten yoksun kalma tazminatı talep etmelerine engel değildir. Nitekim destekten yoksun kalma yalnız parasal yardım olarak düşünülemez. Evlâdın bayram günlerinde anne ve babaya ziyareti ve evde ailesine yardımcı olması, her türlü hastalık ve sair sıkıntılarında yardıma koşma görevi maddi desteğin kapsamında değerlendirilmelidir. Bu durumda anılan davacıların destekten yoksun kalmadıklarından bahisle tazminat talebinin reddine karar verilmiş olması doğru görülmemiştir.

11.HD.11.10.2005, E.2004/10735 – K.2005/9566)

Destekten yoksun kalma, yalnız parasal yardım olarak düşünülemez. Evlâdın evde ailesine yardımcı olması, her türlü hastalık ve sıkıntılarında yardıma koşması maddi desteğin kapsamında kabul edilmelidir.

Davacıların maddi durumlarının ve gelirlerinin pek fazla ve yeterli derecede bulunması ve ölenin gelir ve yardımına muhtaç olmamaları, destekten yoksun kalma tazminatı istemelerine engel değildir. Nitekim destekten yoksun kalma, yalnız parasal yardım olarak düşünülemez. Evlâdın evde

ailesine yardımcı olması, her türlü hastalık ve sıkıntılarında yardıma koşması maddi desteğin kapsamında kabul edilmelidir.

19.HD.06.10.1992, 2629-4737 (YKD.1993/2-249)

Yalnızca maddi yardım değil, aynı zamanda hizmet etmek suretiyle de destek olunabilir. Davacıların öldürülen çocuğunun ev ve tarla işlerinde çalışarak düzenli ve devamlı bir şekilde davacılar yardım ettiği tanık beyanlarıyla sabit olmuştur. Yardımların, mutlaka para veya eşya vererek değil, hizmet etmek suretiyle gerçekleştirilebileceği gözetilmelidir.

4.HD.02.12.1988, 6744-10354 (Yasa H.D.1989/1-79,no:33)

Desteklik mutlaka para veya maddi katkı şeklinde olmaz. Yardım ve hizmet ederek de destek olunabilir.

Davacı, ölenin babası olarak, desteği oğlunun ölümünden dolayı destekten yoksun kalma tazminatı istemiştir. Mahkemece, davacı babanın çalışıp gelir elde ettiğinden dolayı destekten yoksun kalma tazminatı istemi reddedilmiştir. Ölen, olay tarihinde 17 yaşındadır. Genel yaşam deneyimleri ve hayatın olağan akışı, yetişkin bir insanın anne ve babasına her halükarda ve belirli bir düzeyde destek olacağını gösterir. Bu desteğin miktarı, tarafların yaşam düzeyi, sağlık, sosyal ve ekonomik durumları ile orantılı olarak miktar bakımından değişebilir de çocuğun hiç destek olamayacağı kabul edilemez. Zira, destek mutlaka para veya maddi katkı şeklinde olmayabilir. Bunun dışında çeşitli hizmet ve yardımlar ile de destek olunabilir.

4.HD.29.11.2007, E.2007/13191 - K.2007/15103

Destek yoksun kalma tazminatında, destek sayılabilmek için yardımın yalnızca parasal nitelikte olması zorunlu değildir. Eylemli ve düzenli yapılan hizmet edimleri de bir kimsenin destek sayılabilmesi için yeterlidir.

Davacılar, davalı sürücünün kusurlu eylemi sonucu oğulları ve torununun öldüğünü, sürücünün ceza davasında kusurlu bulunduğunu belirterek tazminat isteminde bulunmuşlardır. Mahkemece bilirkişi raporu da gözetilerek ölen torunun destek yükümlülüğü bulunmadığı, oğulun da dört çocuğu olduğu, davacıların emekli olması nedeniyle desteğe ihtiyaçları bulunmadığı gerekçesiyle destekten yoksun kalma tazminatı isteminin reddine karar verilmiştir.

Mahkemece hükme dayanak yapılan ve davacılar ölen oğullarının destek olamayacağına ilişkin bilirkişi raporu gerçeğe uygun bulunmamaktadır. Destek sayılabilmek için yardımın yalnızca parasal nitelikte olması zorunlu değildir. Eylemli ve düzenli olarak yapılan hizmet edimleri de bir kimsenin destek sayılabilmesi için yeterlidir. Davacıların, oğullarının ölümü nedeniyle yukarıda açıklanan nedenle destekten yoksun kaldıklarının kabulü gerekir. Bu nedenle davacılar yararına destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilmesi gerekirken yerinde olmayan gerekçeyle istemin reddedilmiş olması doğru görülmemiş, bu nedenle kararın bozulması gerekmiştir.

4.HD. 27.03.2008 E. 2007/5604 K. 2008/4057

Davacının annesinin emekli öğretmen ve emekli eşi olması ve hiçbir işte çalışmayıp emekli ve dul maaşı ile geçimini sağlamakta oluşu, destek tazminatı isteminin reddini gerektirmez. Desteğin ev kadını olarak destekliği asgari ücret düzeyinde değerlendirilmelidir.

Davacı, davalı sürücünün kusurlu eylemiyle annesine çarparak ölümüne yol açtığını belirtmek suretiyle destekten yoksun kalma isteminde bulunmuştur. Yerel mahkemece, davacının emekli öğretmen ve emekli eşi olması, desteğin ise hiçbir işte çalışmayıp dul maaşı ile geçimini sağlayan bir kimse olması nedeniyle, davacının desteğe ihtiyacı bulunmadığı gerekçesiyle destekten yoksun kalma tazminatı istemi reddedilmiş, karar taraflarca temyiz edilmiştir.

Yerel mahkemece hükme dayanak alınan ve olay tarihinde altmış yaşında bulunan annenin davacıya destek olamayacağına ilişkin bilirkişi raporu gerçeğe uygun bulunmamaktadır. Desteğin yaşı itibarıyla, bir ev kadını olarak elde edebileceği geliri belirlenmeli, bunun mümkün olamaması halinde ise, desteğin asgari ücret düzeyinde geliri olabileceği benimsenerek, bu miktar üzerinden destekten yoksun kalma tazminatı hesaplanmalı, varılacak sonuca göre bir karar verilmelidir. Yerel mahkemece, anılan yönler gözetilmeden, somut olaya uygun düşmeyen bilirkişi raporuna dayanılarak, yazılı şekilde, destekten yoksun kalma tazminatının reddedilmiş olması usul ve yasaya uygun görülmediğinden kararın bozulması gerekmiştir.

4.HD.06.04.2000, 1095-3151

Küçük çocuğuna, kaza sonucu ölen annesinin baktığını ve ölüm nedeniyle destek kaybına uğradığını ileri süren evlâdın tazminat istemi kabul edilmelidir.

Davacı, desteği olan annesinin çocuğuna (torununa) baktığını, onun ölümüyle bu şekildeki yardımdan yoksun kaldığını belirtmiştir. Mahkemenin hükme esas aldığı raporda davacının çocuğuna bakıcı olarak alacağı kişinin ücreti esas alınarak asgari ücret üzerinden hesaplama yapılmıştır. Böyle bir yöntem doğru değilse de desteğin de asgari ücret düzeyinde gelir elde edebileceği gözetildiğinde ücretin miktarı bakımından bu yön doğru olarak kabul edilebilirdi. Ancak, desteğin asgari ücret düzeyinde elde ettiği gelirin tamamının desteğe yansıtılması normal yaşam kurallarına uygun düşmemektedir. Bu bağlamda desteğin gelirinin bir miktarını kendisine ayırması doğaldır. Bilirkişi raporunda bu husus gözetilmemiştir. Ayrıca zararlandırıcı eylemin meydana geldiği tarihe göre hesaplama yapılması da doğru görülmemiştir.

4.HD.18.04.2000, 1691-3562

“Destek” kavramının yalnızca parasal katkı şeklinde anlaşılması gerekmez. Yaşlılık veya hastalıkta ya da ihtiyaç duyulan diğer durumlarda yapılan ev işleri, bakım gibi hizmet ve yardımlar da destek kavramı içerisinde sayılır. 79 yaşında ölen destek olay tarihinde gelir getiren bir işte çalışmasa bile, eşine vereceği desteğin asgari ücret üzerinden hesaplanması gerekir.

Dava, trafik kazası sonucu ölüm nedenine dayalı maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece istem kısmen kabul edilmiş, karar davacılar ve davalılar tarafından temyiz edilmiştir.

Davacılar murislerinin trafik kazası sonucu ölümü nedeniyle destekten yoksun kalma tazminatı ve manevi tazminat istemişlerdir. Mahkemece 79 yaşında ölen desteğin tanık beyanları dikkate alındığında fiilen çalıştığına dair bilgi ve belge olmadığı bu nedenle destek tazminatı hesaplaması yapılamayacağı gerekçesiyle maddi tazminat istemi reddedilmiş manevi tazminat istemi ise kısmen kabul edilmiştir.

“Destek” kavramının yalnızca parasal katkı şeklinde anlaşılması gerekmez. Yaşlılık veya hastalıkta ya da ihtiyaç duyulan diğer durumlarda yapılan ev işleri, bakım gibi hizmet ve yardımlar da destek kavramı içerisinde sayılır. BK'nun 45. maddesi gereğince bu tür hizmet ve yardımlar da destek kabul edilip bunların karşılığı olarak maddi tazminat ödenmesi gerekir.

Buna göre 79 yaşında olan desteğin olay tarihinde gelir getiren bir işte çalıştığı ispatlanmasa bile yukarıda belirtilen şekilde eşine vereceği desteğin asgari ücret üzerinden hesaplanması gerekirken, bu yönler üzerinde durulmadan yazılı gerekçe ile maddi tazminat isteğinin tümünden reddedilmiş olması doğru görülmemiş, bu nedenle kararın bozulması gerekmiştir.

4.HD.17.04.2008, E.2007/8981 - K.2008/5368

Destekten yoksun kalma tazminatındaki destek kavramı, hukuki bir ilişkiyi değil, eylemli bir durumu amaçlar ve hısımlık veya nafaka gibi ilişkiye dayanmaz. Genel yaşam deneyimi ve hayatın olağan akışına göre tarafların yaşam düzeyi, sağlık ve sosyal durumlarına göre değişebilse de çocuğun anne veya babasına hiç destek olmayacağı kabul edilemeyeceği gibi desteğin mutlaka para veya maddi katkı olması gerekmeyip çeşitli hizmetler veya yardımlar ile de olabileceği gözetilmelidir.

Dava, trafik kazası nedeniyle desteğin ölümünden dolayı uğranılan maddi zararın ödetilmesi istemine ilişkindir. Yerel mahkemece istem reddedilmiş; karar, davacılar tarafından temyiz olunmuştur.

Davacı ölenin annesi olup oğlunun ölümünden dolayı destekten yoksun kaldığını belirterek, destekten yoksun kalma tazminatı istemiştir. Yerel mahkemece, davacı annenin destek gereksiniminin kanıtlanmadığı ve kendisine ait geliri bulunduğu gerekçesiyle destekten yoksun kalma tazminatı istemi reddedilmiştir.

Destekten yoksun kalma tazminatının yasal dayanağı Borçlar Yasası'nın 45. maddesi olup destek kavramı, hukuki bir ilişkiyi değil, eylemli bir durumu amaçlar ve hısımlık ilişkisine ya da yasanın nafaka hakkındaki düzenlemelerine dayanmaz. Yasa gereğince bir kimseye yardım etmek zorunda bulunan kişi değil, eylemli ve düzenli olarak onun geçiminin bir bölümünü veya tümünü sağlayacak biçimde yardım eden ve olayların olağan akışına göre, eğer ölüm gerçekleşmeseydi az veya çok yakın bir gelecekte de bu yardımı sağlayacak olan kimse destek sayılır.

Diğer yandan, genel yaşam deneyimleri ve hayatın olağan akışı da çocuğun büyüdüğünde anne ve babasına belirli bir düzeyde destek olacağını gösterir. Bu desteğin ölçüsü tarafların yaşam düzeyi, sağlık, sosyal ve ekonomik durumları ile orantılı olarak tutar bakımından değişebilirse de çocuğun, anne veya babasına hiç destek olamayacağı kabul edilemez. Çünkü destek mutlaka para veya maddi katkı şeklinde olmayabilir. Bunun dışında çeşitli hizmet ve yardımlar ile de destek olunabilir.

Yerel mahkemece açıklanan olgular gözetilmeyerek, yerinde olmayan gerekçeyle, davacı annenin destekten yoksun kalma tazminatı isteminin tümünden reddedilmiş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bozulması gerekmiştir.

4.HD.13.05.2010, E.2009/10317 K.2010/5922

Genel yaşam deneyimleri ve hayatın olağan akışı da çocukların anne ve babasına belirli bir düzeyde destek olacağını gösterir. Destek, mutlaka para veya maddi katkı biçiminde olmayabilir. Bunun dışında çeşitli hizmet ve yardımlar ile de destek olunabilir.

Dava, trafik kazası nedeniyle desteğin ölümünden dolayı uğranılan maddi ve manevi zararın ödetilmesi istemine ilişkindir. Yerel mahkemece maddi tazminat istemi reddedilmiş; manevi tazminat isteminin ise bir bölümü kabul edilmiş; karar, davacılar ile davalı tarafından temyiz olunmuştur.

Ölenin annesi ve babası olan davacılar, davalının yol açtığı trafik kazası nedeniyle desteklerinin ölümünden dolayı destekten yoksun kalma tazminatı ödetilmesi isteminde bulunmuşlardır. Yerel mahkemece, davacıların geliri bulunduğu gerekçesiyle destekten yoksun kalma tazminatı istemlerinin reddine karar verilmiştir.

Borçlar Yasası'nın 45. maddesinde sözü edilen destek kavramı, hukuki bir ilişkiyi değil, eylemli bir durumu amaçlar ve hısımlık ilişkisine ya da yasanın hakkındaki düzenlemelerine dayanmaz. Yasa gereğince bir kimseye yardım etmek zorunda bulunan kişi değil, eylemli ve düzenli olarak onun geçimini kısmen veya tamamen sağlayacak biçimde yardım eden ve olayların doğal akışına göre eğer ölüm gerçekleşmeseydi az veya çok yakın gelecekte de bu yardımı sağlayacak olan kişi destek sayılmalıdır.

Diğer yandan, genel yaşam deneyimleri ve hayatın olağan akışı da çocukların anne ve babasına belirli bir düzeyde destek olacağını gösterir. Bu desteğin tutarı tarafların yaşam düzeyi, sağlık, sosyal ve ekonomik durumları ile orantılı olarak değişebilirse de çocuğun hiç destek olamayacağı kabul edilemez. Destek, mutlaka para veya maddi katkı biçiminde olmayabilir. Bunun dışında çeşitli hizmet ve yardımlar ile de destek olunabilir. Anne ve babanın belirli bir gelirin olması ölenin desteğinden yoksun kalmadıkları sonucunu doğurmaz.

Yerel mahkemece açıklanan olgular gözetilmeyerek, yerinde olmayan gerekçeyle anne ve babanın destekten yoksun kalma tazminatı istemlerinin tümünden reddedilmiş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bozulması gerekmiştir.

4.HD.21.10.2010, E.2009/13638 K.2010/10663

Genel yaşam deneyimleri ve hayatın olağan akışı da çocukların anne ve babasına belirli bir düzeyde destek olacağını gösterir. Çocuğun hiç destek olamayacağı kabul edilemez. Destek, mutlaka para veya maddi katkı biçiminde olmayabilir. Bunun dışında çeşitli hizmet ve yardımlar ile de destek olunabilir.

Ölenin annesi davacı, davalının haksız eylemi nedeniyle desteklerinin ölümünden dolayı destekten yoksun kalma tazminatı ödetilmesi isteminde bulunmuştur. Yerel mahkemece, davacı annenin destekten yoksun kalma tazminatı istemlerinin reddine karar verilmiştir.

Borçlar Yasası'nın 45. maddesinde sözü edilen destek kavramı, hukuki bir ilişkiyi değil eylemli bir durumu amaçlar ve hısımlık ilişkisine ya da yasanın hakkındaki düzenlemelerine dayanmaz. Yasa gereğince bir kimseye yardım etmek zorunda bulunan kişi değil, eylemli ve düzenli olarak onun geçimini kısmen veya tamamen sağlayacak biçimde yardım eden ve hayatın doğal akışına göre eğer ölüm gerçekleşmeseydi az veya çok yakın gelecekte de bu yardımı sağlayacak olan kişi destek sayılmalıdır.

Diğer yandan, genel yaşam deneyimleri ve hayatın olağan akışı da çocukların anne ve babasına belirli bir düzeyde destek olacağını gösterir. Bu desteğin tutarı tarafların yaşam düzeyi, sağlık, sosyal ve ekonomik durumları ile orantılı olarak değişebilirse de çocuğun hiç destek olamayacağı kabul edilemez. Destek, mutlaka para veya maddi katkı biçiminde olmayabilir. Bunun dışında çeşitli hizmet ve yardımlar ile de destek olunabilir. Anne ve babanın belirli bir gelirin olması ölenin desteğinden yoksun kalmadıkları sonucunu doğurmaz.

Yerel mahkemece açıklanan olgular gözetilmeyerek, yerinde olmayan gerekçeyle davacı annenin destekten yoksun kalma tazminatı isteminin tümünden reddedilmiş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bozulması gerekmiştir.

4.HD.15.03.2012, E.2011/1496 K.2012/4208

Destek mutlaka para veya maddi katkı şeklinde olmayabilir. Bunun dışında çeşitli hizmet ve yardımlar ile de destek olunabilir.

Yerel mahkemece, davacı anne ve babanın desteğe gereksinimleri bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Destekten yoksun kalma tazminatının yasal dayanağı Borçlar Yasası'nın 45. maddesi olup destek kavramı, hukuki bir ilişkiyi değil, eylemli bir durumu amaçlar ve hısımlık ilişkisine ya da yasanın nafaka hakkındaki düzenlemelerine dayanmaz. Yasa gereğince bir kimseye yardım etmek zorunda bulunan kişi değil, eylemli ve düzenli olarak onun geçiminin bir bölümünü veya tümünü sağlayacak biçimde yardım eden ve olayların olağan akışına göre, eğer ölüm gerçekleşmeseydi az veya çok yakın bir gelecekte de bu yardımı sağlayacak olan kimse destek sayılır.

Diğer yandan, genel yaşam deneyimleri ve hayatın olağan akışı da çocuğun büyüdüğünde anne ve babasına belirli bir düzeyde destek olacağını gösterir. Bu desteğin ölçüsü tarafların yaşam düzeyi, sağlık, sosyal ve ekonomik durumları ile orantılı olarak tutar bakımından değişebilirse de çocuğun, anne veya babasına hiç destek olamayacağı kabul edilemez. Çünkü destek mutlaka para veya maddi katkı şeklinde olmayabilir. Bunun dışında çeşitli hizmet ve yardımlar ile de destek olunabilir. Tüm bu nedenlerle, davacı anne ve babanın desteğe gereksinimleri bulunmadığına ilişkin bilirkişi raporu benimsenerek, destekten yoksun kalma tazminat isteklerinin reddedilmiş olması doğru değildir.

4.HD.01.02.2011, E.2009/14007 K.2011/932

Emekli iken yaşamını yitiren desteğin, emekli de olsa, kalan ömrü süresinde, ev ve çarşı pazar işleri gibi günlük işleri yaparak, aile bütçesine asgari ücret düzeyinde katkı sağlayacağı göz önüne alınıp net asgari ücret üzerinden davacı eş yararına destekten yoksun kalma tazminatı hesaplatılması gerekir.

Dava, trafik kazası nedeniyle desteğin ölümünden dolayı uğranılan maddi ve manevi zararın ödetilmesi istemine ilişkindir. Davacılar Sebahat, eşinin ölümü nedeniyle destekten yoksun kalma tazminatı istemiştir. Yerel mahkemece benimsenen bilirkişi raporunda, emekli olan desteğin sağlığında Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan aldığı aylığın % 50'sini eşine vereceği, ölümü ile gelirin % 75'inin dul aylığı olarak davacıya bağlandığından destekten yoksun kalma zararının bulunmadığı belirtilmiş ve yerel mahkemece de adı geçen davacının destekten yoksun kalma tazminatı istemi reddedilmiştir.

Emekli iken yaşamını yitiren desteğin, emekli de olsa, kalan ömrü süresinde, ev ve çarşı pazar işleri gibi günlük işleri yaparak, aile bütçesine asgari ücret düzeyinde katkı sağlayacağı göz önüne alınıp net asgari ücret üzerinden davacı eş yararına destekten yoksun kalma tazminatı hesaplatılması gerekir.

Yerel mahkemece açıklanan yön gözetilmeyerek, yerinde olmayan yazılı gerekçeyle, davacı eşin destekten yoksun kalma tazminatı isteminin tümünden reddedilmiş olması, usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bozulması gerekmiştir.

4.HD.17.06.2010, E.2009/10653 K.2010/7338

EV HİZMETLERİ

Hiçbir işte çalışmasa bile ev kadını aileye destek sağlar.

Ölen kişi herhangi bir geliri ve kazancı bulunmaması nedeniyle aile bütçesine katkısı olmayan bir ev kadınıdır. Ne var ki hiçbir işde çalışmasa dahi ev kadını aileye destek sağladığı, aile içi işlevinin bulaşık ve çamaşır yıkamaktan ibaret bulunmadığında kuşku yoktur. O halde kadının ölümü ile ailenin yoksun kaldığı destek çamaşır ve ütü gibi yalın ev işlerinin parasal karşılığından ibaret sayılmamalı, işlevin tümü değerlendirmeye tabi tutulmalıdır. (4.HD.22.09.1987, 5458-6726)

Ölen kadının kendi ev hizmetlerini yaparak sağlayacağı desteğin belirlenmesi ve uzman bilirkişiden rapor alınarak sonucuna göre uygun bir karar verilmesi gerekir.

(19.HD.31.05.1995, 9854-4744)

Kadın ev işlerinde kocaya yardımcı olmaktadır, bu sebeple ona bakmaktadır. **Kadının ev hizmetlerini yapması sebebiyle,ölümü halinde koca bu hizmetlerden yoksun kaldığından;** tazminat isteme hakkı vardır.

(4.HD. 03.10.1966, 4939-8581)

Yalnız ev işlerini gören kadın da kocasının desteği sayılır.

Yardımdan yararlanan kimsenin tazminata hak kazanabilmesi için desteğin ölümünden dolayı yoksulluğa düşmesi gerekli değildir. Durumuna uygun yaşama tarzında para ile belirlenebilen bir zarara uğraması yeterlidir. Bir kocanın karısının ölümü sebebiyle BK.nun 45. maddesinin 3.bendine dayanılarak tazminat istemesi halinde, sözü geçen şartın gerçekleşip gerçekleşmediğinin tayini için, ölüm nedeniyle bulunduğu durumla, karısı zamansız ölmese idi bulunacağı durumun karşılaştırılması gerekir.

(4.HD.13.04.1976, 3029-3914)

Davacıların ölen desteği ev kadını olup, ayrı bir gelirin bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda davacıların yoksun kaldıkları **destek tazminatı hesaplanırken aylık net asgari ücret** esas alınmalıdır.

(4.HD.26.06.2001, 4162-6826)

Desteğin ev kadını olması destekten yoksun kalanların aleyhine bir durum yaratmaz. Destek **ev hizmetleriyle** de diğer aile bireylerinin yaşamını kolaylaştıracağından ve onlara katkı yapacağından **bundan yoksun kalan hak sahiplerinin tazminat isteme hakları vardır.**

(4.HD.14.05.1998, 323-3373)

Olay tarihinde altmış yaşında bulunan annenin davacıya destek olamayacağına ilişkin bilirkişi raporu gerçeğe uygun bulunmamaktadır. Desteğin yaşı itibarıyla, bir **ev kadını olarak** elde edebileceği geliri belirlenmeli, bunun mümkün olamaması halinde ise, desteğin **asgari ücret** düzeyinde geliri olabileceği benimsenerek, bu miktar üzerinden **destekten yoksun kalma tazminatı hesaplanmalı,** varılacak sonuca göre bir karar verilmelidir. Yerel mahkemece, anılan yönler gözetilmeden, somut olaya uygun düşmeyen bilirkişi raporuna dayanılarak, yazılı şekilde, destekten yoksun kalma tazminatının reddedilmiş olması usul ve yasaya uygun görülmediğinden kararın bozulması gerekmiştir.

(4.HD. 06.04.2000, 1095-3151)

Yerleşmiş içtihatlar göre, bedelsiz olarak başkasının bakımını sağlayan ya da ona yardım eden kimse destek sayılmıştır. Yalnızca ev işlerini gören bir kadın da kocasının desteği sayılabilir.

Bu yardım değişik şekillerde olabilir. Destek yalnız başkasına yaşamak için gerekli ihtiyaçları sağlayan yada bunların temini için para veren kimse değildir. Bu hizmetleri görmek suretiyle çalışmasını doğrudan doğruya başkalarına tahsis eden kimse de destektir. O nedenle yalnızca ev işlerini gören bir kadın da kocasının desteği sayılabilir.

11.HD.13.09.1999, E.1999/4689 - K.1999/6755

Desteğin ev kadını olarak destekliği asgari ücret düzeyinde değerlendirilmelidir.

Davacı, davalı sürücünün kusurlu eylemiyle, diğer davalıya ait araca ve **annesine** çarparak ölümüne yol açtığını belirtmek suretiyle **destekten yoksun kalma** isteminde bulunmuştur. Yerel mahkemece, davacının emekli öğretmen ve emekli eşi olması, desteğin ise hiçbir işte çalışmayıp dul maaşı ile geçimini sağlayan bir kimse olması nedeniyle, davacının desteğe ihtiyacı bulunmadığı gerekçesiyle destekten yoksun kalma tazminatı istemi reddedilmiş, karar taraflarca temyiz edilmiştir.

Yerel mahkemece hükme dayanak alınan ve olay tarihinde altmış yaşında bulunan **annenin** davacıya destek olamayacağına ilişkin bilirkişi raporu gerçeğe uygun bulunmamaktadır. Desteğin yaşı itibariyle, bir **ev kadını olarak** elde edebileceği geliri belirlenmeli, bunun mümkün olamaması halinde ise, desteğin **asgari ücret** düzeyinde geliri olabileceği benimsenerek, bu miktar üzerinden **destekten yoksun kalma tazminatı hesaplanmalı**, varılacak sonuca göre bir karar verilmelidir. Yerel mahkemece, anılan yönler gözetilmeden, somut olaya uygun düşmeyen bilirkişi raporuna dayanılarak, yazılı şekilde, destekten yoksun kalma tazminatının reddedilmiş olması usul ve yasaya uygun görülmediğinden kararın bozulması gerekmiştir.

4.HD.06.04.2000, 1095-3151

Ölen eş çalışmıyorsa, ev hizmetlerine yardım etmesi nedeniyle asgari ücret düzeyinde gelir elde ettiği varsayılarak tazminat hesaplanmalıdır.

Dava ölümle sonuçlanan trafik kazası sonucu uğranılan maddi ve manevi tazminatın tahsili davasıdır. Davacı eşi Ayten'in ölümü nedeniyle destek tazminatı istemiştir. Mahkeme destekten yoksunluk hesabı yapan bilirkişinin raporunu benimsemiş ve taleple bağlı kalarak hüküm vermiştir.

Borçlar Kanununun 45. maddesinin ikinci bendinde "ölüm neticesi olarak diğer kimseler müteveffanın yardımından mahrum kaldıkları takdirde, onların bu zararını da tazmin etmek lazım gelir", hükmüne yer verilmiştir. Uygulamada eşin ölümü nedeniyle sağ kalan, ölen eş çalışmıyorsa ev hizmetlerine yardım etmesi nedeniyle asgari ücret düzeyinde gelir elde ettiği varsayılarak hesaplama yapılmaktadır. Mahkemece görevlendirilen bilirkişi, destek tazminatı hesabını yardımcı kadın (hizmetçi) ücreti üzerinden hesaplamıştır. Bu hesap şekli Borçlar Kanununun 45. maddesi hükmüne ve yerleşmiş uygulamalara aykırı olmuştur. Bu nedenle hükmün bozulması gerekmiştir.

4.HD. 03.05.1999, E.1999/3237 - K.1999/3905

Desteğin emeklilik dönemindeyken yaşamını yitirdiği anlaşıldığına göre, ev işlerine yapacağı katkı (hizmet) gözetilerek net asgari ücret esas alınmak suretiyle hesaplanacak destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilmelidir.

Dava, trafik kazası nedeniyle desteğin ölümünden dolayı destekten yoksun kalma tazminatı ile manevi tazminat istemine ilişkindir. Kural olarak, eşin ölümü durumunda onun desteğinden yoksun kalan diğer eş yararına destekten yoksun kalınan süre ile sınırlı olarak Borçlar Yasasının 45/2 maddesi gereğince destekten yoksun kalma tazminatına hükmedilir.

Mahkemece benimsenen bilirkişi raporunda desteğin bir sosyal güvenlik kurumundan aldığı emekli aylığı destek geliri olarak kabul edilmiş ve davacının uğradığı destekten yoksun kalma tazminatı bu gelire göre belirlenmiştir. Desteğin ölmeden önce net asgari ücret düzeyinden daha fazla bir geliri olduğu kanıtlanamadığına göre, hiçbir yasal dayanağı olmadığı halde emekli aylığına göre destekten yoksun kalma tazminatı hesaplanması doğru değildir. Desteğin emeklilik dönemindeyken yaşamını yitirdiği anlaşıldığında göre, ev işlerine yapacağı katkı (hizmet) gözetilerek net asgari ücret üzerinden hesaplanacak destekten yoksun kalma zararına hükmedilmek üzere kararın bozulması gerekmiştir.

4.HD. 24.06.2008 E. 2007/11168 K. 2008/8629

Yaşlılık veya hastalıkta ya da ihtiyaç duyulan diğer durumlarda yapılan ev işleri, bakım gibi hizmet ve yardımlar da destek kavramı içerisinde sayılır.

79 yaşında ölen destek olay tarihinde gelir getiren bir işte çalışmasa bile, eşine vereceği desteğin asgari ücret üzerinden hesaplanması gerekir.

Dava, trafik kazası sonucu ölüm neticesine dayalı maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir. Mahkemece istem kısmen kabul edilmiş, karar davacılar ve davalılar tarafından temyiz edilmiştir.

Davacılar murislerinin trafik kazası sonucu ölümü nedeniyle destekten yoksun kalma tazminatı ve manevi tazminat istemişlerdir. Mahkemece 79 yaşında ölen desteğin tanık beyanları dikkate alındığında fiilen çalıştığına dair bilgi ve belge olmadığı bu nedenle destek tazminatı

hesaplaması yapılamayacağı gerekçesiyle maddi tazminat istemi reddedilmiş manevi tazminat istemi ise kısmen kabul edilmiştir.

“Destek” kavramının yalnızca parasal katkı şeklinde anlaşılması gerekmez. Yaşlılık veya hastalıkta ya da ihtiyaç duyulan diğer durumlarda yapılan ev işleri, bakım gibi hizmet ve yardımlar da destek kavramı içerisinde sayılır. BK'nun 45. maddesi gereğince bu tür hizmet ve yardımlar da destek kabul edilip bunların karşılığı olarak maddi tazminat ödenmesi gerekir.

Buna göre 79 yaşında olan desteğin olay tarihinde gelir getiren bir işte çalıştığı ispatlanamasa bile yukarıda belirtilen şekilde eşine vereceği desteğin asgari ücret üzerinden hesaplanması gerekirken, bu yönler üzerinde durulmadan yazılı gerekçe ile maddi tazminat isteğinin tümünden reddedilmiş olması doğru görülmemiş, bu nedenle kararın bozulması gerekmiştir.

4.HD.17.04.2008, E.2007/8981 - K.2008/5368

www.TazminatHukuku.com

www.TazminatHukuku.com